

Fahrelnissa Zeid

Tutkuya Övgü

18 EYLÜL-4 KASIM | AÇILIŞ 18 EYLÜL, 18:00

KİTAP TANITIMI: 18 EYLÜL, 16:30

DIRIMART DOLAPDERE

Fahrelnissa Zeid

Geçmişten Biri (Otoportre)

1980

Tuval üzeri yağlıboya

210 x 116 cm

Raad Zeid Al-Hussein Koleksiyonu

Dirimart, Fahrelnissa Zeid sergisine ev sahipliği edeceğini bildirmekten mutluluk duyar. Sergi sanatçının özel koleksiyonlardan derlenen, bazıları 2017’de Tate Modern ve Deutsche Bank KunstHalle’de gerçekleştirilen retrospektifte sergilenmiş olan eserlerinden bir seçkiyi bir araya getiriyor. Dirimart’ın ulusal ve uluslararası platformlarda temsil ettiği sanatçının ailesi ve Türkiye’deki koleksiyonerlerin işbirliğiyle düzenlenen sergi, Fahrelnissa Zeid’in kırk yılı aşkın bir süre boyunca ürettiği farklı dönemlere ait yağlıboya resimlerinden örnekler sunuyor. Sergiye paralel olarak, Adila Laïdi-Hanieh’in kaleme aldığı *Fahrelnissa Zeid: İç Dünyaların Ressamı* adlı biyografinin Türkçe çevirisi RES Yayınları tarafından yayımlanıyor.

Sergi, sanatçının 1940–80 yılları arasına yayılan, minyatür kurgusunu çağrıştıran figüratif kompozisyonlarıyla erken dönemine; vitray yüzeylerini anımsatan geometrik ve lirik soyutlamacı çalışmalarıyla olgunluk dönemine ve portreye yoğunlaşarak psikolojik anlatıyı ön plana çıkardığı geç dönemine ait eserlerini kapsıyor.

İstanbul, Londra, Paris, Amman gibi şehirlerde yaşamını sürdüren Zeid, sanatında bu şehirlerin ve sanat ortamlarının etkilerini yansıtır. Sanatçının çalışmalarını İstanbul’da sürdürdüğü (1929–46) dönemde iç mekânlar kompleks birer resme dönüşür. Batı ve Doğu medeniyetlerinden öğelerin biraradalığının yansıtıldığı bu resimler bize, Zeid’in yaşadığı çevre hakkında bilgi vermenin yanı sıra, sonradan sayesinde adını duyuracağı soyut kompozisyonlarına giden adımların ipuçlarını da sunar. Sanatçının bu döneme ait eserlerinden *Türk Hamamı* (1943), Ingres başta olmak üzere Fransız oryantalistlere göndermeler yaparken, mavi bir vahada gruplar halinde toplanmış nü figürler ressamın bakışlarından habersiz, objeleşmiş duruşlarıyla Batılı tuval resminin kalıplarını yeniden yorumlar.

Ressam özgüveninin oluştuğunu belirttiği Londra ve Paris yıllarında (1946–75), bu iki şehirde ve New York’ta açtığı sergilerle çağdaşı olduğu ressamların soyut sanat tartışmalarına dahil olur ve modern ressam kimliğini geliştirir. Bu tartışmaların aktif bir katılımcısı olduğunu gösterir şekilde savaş sonrası Paris’inde yeşeren Salon de Nouvelles Realités’in kabul gören sanatçıları arasına girer. Bizans, İslam ve Batı Avrupa etkileriyle inşa ettiği kendine özgü resim dili, tek üsluba indirgenemeyecek ve doğrusal bir zamansallıkla anlaşılamayacak kadar katmanlı bir yapı gösterir. Fahrelnissa’nın 1980 tarihli *Geçmişten Biri* başlıklı otoportresiyle ilgili beyanı bu tavrını güzel açıklar: resmi yaparken farkında olmadan ortaya çıkan ellerin Fars, elbisenin Bizans, yüzün Girit, gözlerin de oryantal izler

barındırmasının, kendisinin dört uygarlığın miraslarını taşıdığına göstergesi olduğunu söyler. Soyut çalışmalarında figüratif resimden uzaklaşmış olsa da, bu tavrı resimdeki insani ve doğal unsurların dışlanması anlamına gelmez. Sergide yer alan *Atomun ve Nebati Hayatın Parçalanışı* (1962) isimli eser bu yaklaşımın göstergesi olan kaleydoskopik bir etkiye sahip büyük ölçekli bir çalışmasıdır.

Sanatçı, Emir Zeid'in vefatından sonra, 1975'te Amman'a gider. Burada kurduğu enstitüde yaşamının sonuna kadar kadın sanatçılara ücretsiz dersler verir, resim yapar, Ürdün ve Avrupa'nın çeşitli şehirlerinde sergiler açar. Fahrelnissa Zeid'in eserleri, hayatında olduğu gibi vefatından sonraki yıllarda da uluslararası müze ve sanat kurumlarında sergilenmeye devam etmektedir.

FAHRELISSA ZEID (d. 1901, İstanbul, ö. 1991, Amman) eğitimini İstanbul'da Sanayi-i Nefise Mekteb-i Alisi'nde aldı, 1924 yılında Paris'te Académie Ranson, Atelier Bissière'de devam etti. Sanat kariyeri boyunca Avrupa, ABD ve Ortadoğu'da elliye yakın sergiye ve bienale katıldı. Zeid'in resimleri Paris Modern Sanat Müzesi, New York, Cincinnati, Edinburgh ve Pittsburgh'daki müzeler, İstanbul Resim ve Heykel Müzesi, İstanbul Modern, Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesi, Mathaf: Arap Modern Sanat Müzesi de dahil olmak üzere birçok müze ve özel koleksiyonda yer almaktadır. Belli başlı kişisel ve karma sergileri şunlardır: *Fahrelnissa Zeid*, İstanbul Modern; Tate Modern, Londra; Deutsche Bank KunstHalle, Berlin (2017); *Colori*, GAM, Torino (2017); *Post War: Art Between the Pacific and the Atlantic 1945-65*, Haus der Kunst, Münih (2016); *The Past, the Present, the Possible*, 12th Sharjah Biennial, Sharjah (2015); *Tuzlu Su*, 14. İstanbul Bienali (2015); İstanbul Modern – Bahrain, Bahrain National Museum (2013); *Forever Now: Five Anecdotes from the Permanent Collection*, Arab Museum of Modern Art, Doha (2012); *Yeni Yapıtlar Yeni Ufuklar*, İstanbul Modern (2009); *Istanbul Next Wave*, Martin Gropius Bau, Berlin (2009); *Fahrelnissa ve Nejad: Gökkuşağında İki Kuşak*, İstanbul Modern (2006); *The Centenary of Fahrelnissa Zeid*, Darat al Funun, Amman (2001); Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Sanat Galerisi, Ankara (2001); *Üçü Bir Arada: Fahrelnissa-Aliye-Füreya*, Yapı Kredi Kazım Taşkent Sanat Galerisi, İstanbul (2001); *Arab Women Artists*, Boston, Atlanta, Miami; National Museum of Women in the Arts, Washington, D.C. (1994); Retrospective, Royal Cultural Center, Amman (1983); Galerie Aujourd'hui, Palais des Beaux-Arts, Brüksel (1956); *Recent Paintings by Fahrelnissa Zeid*, Institut of Contemporary Arts, Londra (1954); *Fahr-El Nissa Zeid, Peintures Récentes*, Galerie Dina Viery, Paris (1953); Salon des Réalités Nouvelles, Paris (1951); *Fahrelnissa Zeid*, Hugo Gallery, New York (1950); *Fahr-El-Nissa Zeid*, Galerie Colette Allendy, Paris (1949); *Fahrunissa Zeid*, Gimpel Fils, Londra (1948); *Fahr-El-Nissa*, St. George's Gallery, Londra (1948); Kişisel Sergi, Ralli Apartmanı, İstanbul (1945); 9., 11., 12. ve 14. d Grubu sergileri, İstanbul (1941-46).

Ayrıntılı bilgi için info@dirimart.com veya +90 212 232 66 66 üzerinden galeriyle irtibata geçebilirsiniz. Tüm görseller telif hakkı yasası ile korunmaktadır, galerinin onayı olmadan kullanılamaz.

info@dirimart.com
dirimart.com

DİRİMART NİŞANTAŞI
Abdi İpekçi Caddesi 7/4
34367 Nişantaşı İstanbul
+90 212 291 34 34

DİRİMART DOLAPDERE
Irmak Caddesi 1-9
34440 Dolapdere İstanbul
+90 212 232 66 66